

LEZING HILDE ROTHART // JAARCONGRES IDEALEN 18-10-2018

Hoe je te verhouden tot trends

Aan maatschappelijke trends valt niet te ontsnappen. Ze zijn er, ze hangen met elkaar samen en ze beïnvloeden elkaar. Hilde Roothart brengt ze in kaart en duidt ze. Want pas als je weet wat er aan de hand is, kun je beslissen welke kant je op wilt.

Roothart is trendonderzoeker en trendcoach voor organisaties. Haar bedrijf ontwikkelde een 'trendcirkel': een overzicht van twaalf maatschappelijke ontwikkelingen in twee dimensies. De ene dimensie geeft twee tegengestelde sociologische waarden weer: individu en groep. En de andere twee psychologische uitersten: ratio en emotie.

Zo toont de cirkel vier kwarten: digitalisering, robotisering en risicobeheersing (rationeel individualistisch), vergrijzing, conservatie en polarisatie (rationeel voor de groep), dematerialisering, feminisering en humanisering (emotioneel individualistisch) en regionalisering, socialisering en ecologisering (emotioneel voor de groep).

Trends herkennen helpt je doelen vaststellen

Trends kennen leidt tot betere keuzes - niet alleen voor individuen, maar ook voor organisaties. Zij kunnen een heldere afweging maken over hun maatschappelijke rol en betekenis en over de doelen die ze nastreven.

Tijdens haar workshop op het jaarcongres 2018 van Trendbureau Overijssel zet een aantal oude en nieuwe trends tegenover elkaar. Zonder er, zo zegt ze nadrukkelijk, een oordeel over te vormen. Een trend doet zich eenvoudigweg voor, wat je er ook van vindt. Wel kun je besluiten je er op een bepaalde manier toe te verhouden.

Elke trend is te verdedigen

Zelfs een jonge trend als polarisatie valt te verdedigen, denkt Roothart. Een standpunt dat in de zaal tot begrip leidt, want was de aloude verzuiling van de Nederlandse samenleving niet ook een vorm van polarisatie?

De trendonderzoeker zet polarisatie tegenover socialisering, de terugkerende behoefte van mensen om samen een gemeenschap te vormen - het is een reactie op het individualisme van de voorbije decennia.

Roothart ziet nog drie interessante tegenstellingen. Om te beginnen plaatst ze regionalisering tegenover globalisering. Die laatste trend laat zich zien op allerlei terreinen: van economie en klimaat tot het delen van informatie. Ze leidt tot een cosmopolitische levensstijl, tot een verrijking van kennis en tot begrip tussen volkeren en groepen mensen.

Regionalisering is een reactie op het gegeven dat wereldleiders niet in staat blijken grote problemen op te lossen. De gedachte is: we doen er beter aan zelf aan de slag te gaan en voor onze eigen omgeving te zorgen.

Robotisering versus ecologisering

De volgende tegenstelling is die van robotisering en ecologisering. Robotisering is het gevolg van een technologische evolutie die de mens uiteindelijk, via de versmelting met machines, een betere versie van zichzelf oplevert. Ecologisering is het besef dat de mens deel uitmaakt van de natuur en van een natuurlijke kringloop. Als we de schade die we hebben aangericht proberen te herstellen, kunnen ook volgende generaties prettig leven.

Tot slot stipt Roothart de tegenstelling aan tussen economisering en humanisering. De eerste trend mag duidelijk zijn: het is de gedachte dat we wereldwijd voor meer welvaart kunnen zorgen door het ondernemerschap en de innovatie die de Westerse mens zo veel hebben gebracht verder te belonen.

TRENDBUREAU OVERIJSSSEL

Zijn er wel contradicties?

Humanisering gaat juist uit van de overtuiging dat het industriële tijdperk ten einde is en dat we geluk en gezondheid niet langs de meetlat van het bruto nationaal product kunnen leggen. Wat we nodig hebben voor een eerlijke verdeling van welvaart, is een moreel kompas.

De workshopdeelnemers zien eigenlijk geen contradicties. Ze wijzen erop dat veel trends zich gelijktijdig voordoen - en dat dat ook nodig is.

